

SKUPŠTINA CRNE GORE
ODBOR ZA POLITIČKI SISTEM,
PRAVOSUĐE I UPRAVU
Broj: 00-72/22-4/2
EPA 443 XXVII
Podgorica, 22. jula 2022. godine

SKUPŠTINI CRNE GORE

Na osnovu čl. 69 i 162 Poslovnika Skupštine Crne Gore, Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu Skupštine Crne Gore, sa 39, nastavka 39. sjednice i 49. sjednice održanih 14. aprila i 22. jula 2022. godine, podnosi

IZVJEŠTAJ

O RAZMATRANJU GODIŠNJEG IZVJEŠTAJA O RADU SUDSKOG SAVJETA I UKUPNOM STANJU U SUDSTVU ZA 2021. GODINU, SA IZVJEŠTAJEM O AKTIVNOSTIMA NA SPROVOĐENJU I UNAPREĐENJU UPRAVLJANJA I KONTROLA ZA 2021. GODINU, SA PREDLOGOM ZAKLJUČAKA

Odbor za politički sistem, pravosuđe i upravu Skupštine Crne Gore, kao matični odbor, na 39. sjednici održanoj 14. aprila 2022. godine razmotrio je Godišnji izvještaj o radu Sudskog savjeta i ukupnom stanju u sudstvu za 2021. godinu, sa Izvještajem o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola za 2021. godinu, koji je Skupštini Crne Gore dostavio Sudski savjet.

Odbor se, na osnovu razmotrenog Izvještaja, informisao o sljedećem:

Crnogorski sudovi su:

- počeli izvještajnu godinu sa **34.425** predmeta,
- primili **84.143**,
- završili **80.485**,
- dok je ostalo neriješeno **37.963** predmeta ili 32,05 %.

Na nivou crnogorskog sudstva **stopa ažurnosti iznosi 95,65%**, a stopa efikasnosti po CEPEJ indikatorima 61,30%.

U pogledu rješavanja **predmeta starijih od tri godine**, u odnosu na prethodnu godinu, broj riješenih predmeta je manji za 5,94%, dok je po sudiji prosječno neriješenih „starih“ predmeta 15,49. **Ukupan broj neriješenih predmeta** na kraju 2021. godine, iznosi 37.963 predmeta, što je u odnosu na kraj 2020. godine, manje za 3.538 predmeta, odnosno 10,28 %.

U 2021. godini, **procenat ukinutih odluka** je 19,66 %, dok je u 2020. godini iznosio 20,11%. Tokom izvještajne godine, od ukupnog broja **odluka po žalbama** je 70,36% potvrđeno, 19,66% ukinuto, dok je 5,19% djelimično potvrđeno/preinačeno/ukinuto. Evidentno je da je u sudovima u izvještajnoj godini samo 0,68% odluka u složenim vrstama predmeta izrađeno nakon zakonskog roka.

Kada je riječ o **dužini trajanja postupka** u složenim predmetima kod svih sudova u Crnoj Gori, do tri mjeseca završeno je 61,60% svih predmeta, do šest mjeseci 12,36%, do devet mjeseci 6,63%, do jedne godine 3,96% i preko jedne godine 15,45 %.

Osnovni sudovi

Osnovni sudovi su imali **smanjenje priliva parničnih predmeta** u odnosu na 2020. godinu, s obzirom na to da je tokom 2021. godine, primljeno ukupno 15.218 predmeta, ili 4,59 % manje, dok je **krivičnih predmeta primljeno 3.443, što je manje za 335 predmeta u odnosu na 2020. godinu.**

Od ukupnog broja donijetih presuda:

- u 1.526 je izrečena uslovna osuda (48,91%),
- 209 lica osuđeno je na novčanu kaznu (6,70%),
- a 705 lica na kaznu zatvora (22,60%),
- 165 kazni rada u javnom interesu, **što predstavlja 5,29% od ukupnog broja izrečenih kazni.**

Viši sud u Podgorici

Viši sud u Podgorici počeo je izvještajnu godinu sa 2.116 predmeta, primio 10.319, ukupno u radu imao 12.435 predmeta, riješio 10.460 predmeta, ostalo je neriješeno 1.967, **što čini stopu ažurnosti od 101,37%.**

Što se tiče Specijalizovanog odjeljenja pri Višem sudu u Podgorici, koji sudi **predmete organizovanog kriminala, korupcije i ratnih zločina**, ukupno je u radu bilo 138 predmeta, riješeno je 43 predmeta, ostalo neriješeno 95, odnosno 68,84%.

Viši sud u Bijelom Polju

Viši sud u Bijelom Polju je tokom 2021. godine, primio ukupno 3.431 predmeta, riješio 3.267 (uključujući i predmete iz ranijih godina), dok je na kraju godine ostalo neriješeno 689 predmeta. **Stopa ažurnosti** za Više sudove u 2021. godini iznosi 99,83%, dok je 73,32% postupaka završeno u roku do tri mjeseca, računajući sve predmete u radu.

Privredni sud

Privredni sud je ove godine završio je 86,20 % u odnosu na priliv, a u odnosu na ukupni broj predmeta u radu ostalo je neriješeno 35,10%. Od 914 predmeta stečaja, riješeno je 563, dok je od parničnih predmeta ostalo neriješeno 64,70%. Što se tiče odluka koje su preispitane po žalbi, ukinuto je 25,51%.

Upravni sud

Upravni sud je u izvještajnoj godini imao veći priliv predmeta u odnosu na prethodnu, završeno je 91,91% predmeta od ukupnog priliva. Kvalitet rada Upravnog suda je 89,54% potvrđenih i 8,46% ukinutih odluka.

Apelacioni sud

Apelacioni sud je imao u radu 1.857 predmeta, a završeno je 101,90% predmeta u odnosu na priliv. **Kvalitet odlučivanja** je iskazan kroz 87,50% potvrđenih i 6,25% ukinutih odluka.

Vrhovni sud

Vrhovni sud je imao u radu ukupno 3.632 predmeta, završeno je 2.253, što ga čini ažurnim sa stopom 74.88%. Kancelariji za pritužbe pri Vrhovnom sudu Crne Gore, podnijeto je 147 predstavlki građana, od koji se 48 predmeta odnose na pritužbe na rad sudova i sudija, 48 na urgencije, dok je 51 predmeta zaveden kao molba.

Sudovi za prekršaje

Sudovi za prekršaje su u 2021. godini imali ukupno u radu 91.290 predmeta, pri čemu je na kraju godine bilo riješeno 50.174 ili 54,96% predmeta, 51 ili 0,05% predmeta je bilo administrativno vraćeno, 3 ili 0,01% delegirano, 3.334 ili 3,65% ustupljeno, dok je ostalo neriješeno 37.728 ili 41,33% predmeta.

U odnosu na prethodnu godinu došlo je do **značajnijeg smanjenja priliva novih predmeta**, tako da je u odnosu na 2020. godinu **priliv novih predmeta opao sa 59.024 na 52.829**, tj. za 6.195 ili 10,50%.

I pored **značajnog smanjenja priliva novih predmeta**, prosječan priliv na mjesečnom nivou po sudiji je iznosio 81,53. U odnosu na 2020. godinu manje je završeno 3.877 predmeta ili 7,17%, pri čemu je procenat ukupno riješenih predmeta smanjen sa 56,54% na 54,96%. **Prosječno po sudiji je riješeno 929,15 predmeta**, odnosno **36,05 predmeta manje po sudiji**, u odnosu na predhodnu izvještajnu godinu.

Stopa ažurnosti rješavanja predmeta u 2021. godini je iznosila 94,97, dok je u 2020. godini ista iznosila 91,57.

Ukupan broj neriješenih predmeta je u 2021. godini je smanjen u odnosu na 2020. godinu sa 38.461 na 37.728, tj. za 733 ili 1,91%. U prosjeku po sudiji ostalo je neriješeno 698,67 predmeta, odnosno 11,87 predmeta po sudiji više nego 2020. godine, a što je prihvatljivo imajući u vidu veliki broj predmeta u radu i rad u otežanim okolnostima.

U odnosu na 2020. godinu **broj predmeta po žalbi** u Višem sudu za prekršaje Crne Gore je ostao skoro na istom nivou (2.064-2.048). Procenat potvrđenih odluka u 2021. godini je iznosio 60,89% ili 4,99% manje nego u 2020. godini kada je iznosio 65,88%.

SREDSTVA ZA RAD I PREGLED BUDŽETA ZA 2021. GODINU

Zakonom o budžetu Crne Gore za 2021. godinu odobrena sredstva za Potrošačku jedinicu „SUDSKI SAVJET” iznose 27.444.236,69€.

U 2021. godini ova potrošačka jedinica je realizovala sredstva kroz dva programa:

1 - Rad sudova sa potprogramom Djelovanje sistema sudova u okviru kojeg su dvije aktivnosti:

- 1 - Vođenje sudskih postupaka (30201A0051) i
- 2 - Upravljanje i administracija sistema sudstva (30201A0050) i

2 - Uređenje i upravljanje u sistemu Pravosuđa sa potprogramom Stručni i operativni poslovi Sudskog savjeta u okviru kojeg je aktivnost-Upravljanje i administracija Sudski savjet (30201A0064):

- Upravljanje i administracija Sudski savjet 1.381.128,01€
- Vođenje sudskih postupaka 11.091.128,01€
- Upravljanje i administracija sistema sudstva 14.971.788,02€

Najveće učešće u odobrenom budžetu ima aktivnost Upravljanje i administracija sistema sudstva (54,55%), zatim Vođenje sudskih postupaka (40,41%) i Upravljanje i administracija Sudski savjet (5,03%).

U izvještajnoj godini, na ime **troškova angažovanja advokata u postupku pružanja besplatne pravne pomoći**, pred svim sudovima, **utrošeno je ukupno 121.500,28€**.

Takođe, sudovi su u 2021. godini:

- **naplatili ukupno novčanih kazni i troškova postupka** 883,932.15 € (2020. godine - 998.823,20 €),
- dok su **ukupne sudske takse naplaćene** u iznosu od 882,055.73 € (2020. godine - 793.178,62 €).

Međunarodna pravosudna saradnja

Kada je u pitanju međunarodna pravosudna saradnja crnogorskih sudova, u 2021. godini je neposredno **upućeno** 187 zamolnica, od toga 141 iz građanske i 46 iz krivične materije. Udovoljeno je ukupno na 118 zamolnica, 82 iz građanske i 36 iz krivične materije.

Takođe, neposredno je **primljeno** ukupno 318 zamolnica, 261 iz građanske materije i 57 iz krivične materije. **Udovoljeno** je ukupno 243 zamolnica, 194 iz građanske i 49 iz krivične materije.

AKTIVNOSTI SUDSKOG SAVJETA U 2021. GODINI

- ❖ Sudski savjet je tokom 2021. godine **održao 26 sjednica**. Sjednice Savjeta shodno Planu održavanja sjednica, održavaju se jednom mjesečno, a po potrebi i češće. O sjednicama su sačinjeni zapisnici, kao i transkripti tonskog snimanja sjednica na kojima su sprovedeni intervjui sa prijavljenim kandidatima za izbor sudija. Dnevni red, zapisnici i odluke sa sjednica objavljuju se na portalu nakon njihovog usvajanja, što doprinosi javnosti rada Savjeta.

Oglašavanje

- ❖ Tokom 2021. godine, Sudski savjet objavio je devet internih oglasa za dobrovoljno premještanje u sud istog ili nižeg stepena.
- ❖ Objavljeni interni oglasi su se odnosili na postupak dobrovoljnog raspoređivanja za
 - po jedno sudijsko mjesto u osnovnim sudovima u Podgorici i Nikšiću,
 - jedno sudijsko mjesto u Višem sudu u Bijelom Polju,

- dva sudijska mjesta u Višem sudu u Podgorici,
 - dva sudijska mjesta u Višem sudu u Bijelom Polju,
 - jedno mjesto u Višem sudu u Podgorici,
 - po jedno mjesto u Višem sudu u Bijelom Polju i Osnovnom sudu u Pljevljima,
 - po jedno mjesto u osnovnim sudovima na Cetinju, Žabljaku, Rožajama i Sudu za prekršaje Budva,
 - po jedno mjesto za više sudove u Podgorici i Bijelom Polju i
 - po jedno mjesto u osnovnim sudovima Kotor i Herceg Novi.
- ❖ **Sudski savjet je u 2021. godini objavio 20 javnih oglasa. Oglasi su se odnosili na izbor predsjednika sudova, sudija i izbor kandidata za sudije, a svi navedeni oglasi datumski su objavljivani na portalu Savjeta.**
- ❖ **U izvještajnoj godini izvršeno popunjavanje slobodnih sudijskih mjesta:**
- izabran je jedan (1) predsjednik suda;
 - po osnovu trajnog dobrovoljnog raspoređivanja raspoređen je jedan (1) sudija;
 - osam (8) kandidata za sudije izabrano je za sudije osnovnih sudova (prvi izbor);
 - sedam (7) kandidata za sudije izabrano je za sudije sudova za prekršaje (prvi izbor).
 - Savjet je u izvještajnom periodu donio odluke za izbor 47 kandidata za sudije, od kojih je izabrano 35 kandidata za sudije osnovnih sudova, 10 kandidata za sudije sudova za prekršaje i dva kandidata za sudije Upravnog suda. Saglasno članu 59 Zakona o Sudskom savjetu i sudijama, izabrani kandidati su upućeni na inicijalnu obuku u trajanju od 18, odnosno devet i tri mjeseci u Centar za obuku u sudstvu i državnom tužilaštvu i istima su određeni mentori.

Prestanak sudijske funkcije, ocjenjivanje sudija i disciplinska odgovornost

- ❖ U izvještajnoj godini konstatovan je prestanak sudijske funkcije za 54 sudije, i to:
- 25 na **lični zahtjev**,
 - 1 zbog **smrti sudije**,
 - 6 zbog **sticanja uslova na starosnu penziju**, i
 - 22 po **sili Ustava**
- ❖ U izvještajnom periodu Savjet je donio odluke o formiranju vijeća za **ocjenjivanje po sudovima**, shodno zakonom propisanoj proceduri. Takođe, imajući u vidu veliki broj oglasa koji su raspisani tokom protekle godine, Savjet je donio i **zaključak koji je upućen svim predsjednicima sudova**, da prioritet u ocjenjivanju imaju one sudije koje su podnijele prijave po javnim oglasima u postupcima napredovanja, a **redovno ocjenjivanje će se nastaviti nakon što se završi prioritetno ocjenjivanje**. Sa razloga ispunjenja procesnih pretpostavki određenih zakonom, dio postupaka ocjenjivanja započeo je u 2021. godini, a **konačna ocjena utvrđena je u 23 postupka ocjenjivanja u decembru 2021.** Tokom pripreme ovog izvještaja, početkom 2022. godine **završeni su postupci ocjenjivanja za 70 sudija, koji su započeti u 2021. godini.**

- ❖ Tokom izvještajnog perioda **podnijeta su četiri (4) predloga za utvrđivanje disciplinske odgovornosti sudije**. U jednom predmetu je utvrđena disciplinska odgovornost i izrečena disciplinska kazna umanjenja zarade od 40 % u trajanju od četiri mjeseca. A u tri postupka je odbijen predlog za utvrđivanje disciplinske odgovornosti.

Komisija za Etički kodeks

Komisiji za Etički kodeks sudija tokom 2021. godine, **podnešeno je ukupno 14 inicijativa za utvrđivanje povrede Etičkog kodeksa od strane sudija i četiri zahtjeva za davanje mišljenja**.

Postupajući po **devet inicijativa** za utvrđivanje povrede Etičkog kodeksa sudija, Komisija je našla da sudije protiv kojih su inicijative podnešene nijesu počinile povrede Kodeksa sudijske etike, u **dva predmeta** Komisija je dala mišljenje da postupanje sudije ne predstavlja povredu Etičkog kodeksa sudija, dok se u **jednom predmetu** za davanje mišljenja, Komisija oglasila **nenadležnom** za postupanje, a **jedan zahtjev** za davanje mišljenja ostao je **neriješen**.

Postupanje po pritužbama

Tokom 2021. godine, Sudskom savjetu je **podnijeto 123 pritužbe na rad sudova i sudija**. Iz 2020. godine, prenijeto je 58 pritužbi. Nakon razmatranja na sjednicama Komisije za pritužbe i sjednicama Savjeta, ukupno je **riješeno 58 pritužbi** iz 2020. godine, i 94 pritužbe iz 2021. godine, dok je **neriješeno** ostalo 29 pritužbi.

Komisija za pritužbe je održala 13 sjednica na kojima su obrađivane pritužbe, pribavljena izjašnjenja na pritužbe i sačinjeni nacrti odgovora na pritužbe. **Najčešći motiv obraćanja stranaka je nezadovoljstvo sudskom odlukom. Dio pritužbi odnosio se na dugo trajanje postupka i na prekoračenje instrukcionih rokova od strane postupajućih sudija u njihovim predmetima, usljed čega po podnosiocima pritužbi, preduzimanje određenih procesnih radnji neopravdano dugo traje i odražava se u krajnjem, na samu efikasnost postupka, a u kom pravcu se isti upućuju na važeći zakonski propis koji reguliše pitanja prava na suđenje u razumnom roku.**

Kako se u Izvještaju o radu navodi, Komisija za pritužbe imala je savjestan i odgovoran pristup razmatranja pritužbi na način kako je zakonom propisano, vodeći računa o proceduri i rokovima postupanja prilikom obrađivanja pritužbi prije nego što one dođu na razmatranje pred Savjet, kako bi se blagovremeno reagovalo na ukazana ponašanja. Na taj način se, navodi se u Izvještaju, postigla **veća ažurnost u administrativnom radu Sudskog savjeta** u određenom dijelu i to **rješavanjem zaostalih pritužbi**, (riješeno u izvještajnom periodu, pored zaostalih pritužbi iz 2020. godine, 76,42%).

Odbor je na 39. sjednici održanoj 14. aprila, razmotrio Godišnji izvještaj o radu Sudskog savjeta i ukupnom stanju u sudstvu za 2021. godinu i Izvještaj o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola za 2021. godinu. Odbor na nastavku 39. sjednice održanom 22. jula 2022. godine, većinom glasova nije podržao navedeni Izvještaj a na 49. sjednici održanoj takode 22. jula 2022. godine Odbor je većinom glasova odlučio da predloži Skupštini na usvajanje sljedeći

PREDLOG ZAKLJUČAKA:

1. Ne prihvata se Godišnji izvještaj o radu Sudskog savjeta i ukupnom stanju u sudstvu za 2021. godinu, sa Izvještajem o aktivnostima na sprovođenju i unapređenju upravljanja i kontrola za 2021. godinu. Te s tim u vezi Odbor za politički sistem pravosuđe i upravu predlaže Sudskom savjetu da u predstojećem periodu pokuša da izmijeni i unaprijedi svoj rad i izvještavanje u pojedinim segmentima.
2. Neophodno je unaprijediti metodologiju izrade Godišnjeg izvještaja o radu, kako bi matični Odbor Skupštine Crne Gore, bio u prilici da se što bolje upozna sa suštinom rada sudova, a ne samo sa statističkim podacima.
3. Neophodno je unaprijediti transparentnost rada Sudskog savjeta u odnosu na kvalitet obrazloženja odluka i njihove dostupnosti, sprovođenja intervjua i ocjenjivanja sudija. Takođe je potrebno da reformisati pravila za ocjenjivanje sudija i predsjednika sudova.
4. Neophodno je da Sudski savjet sprovodi trajno dobrovoljno raspoređivanje u skladu sa zakonom, tako da se premještanje sudija vrši samo iz jednog u drugi osnovni sud, odnosno iz jednog u drugi sud istog ili nižeg stepena, pritom je neophodno voditi računa i o spajanju i razdvajanju porodice, ponuđenim uslovima i dr. važnim pitanjima.
5. Potrebno je precizirati nadležnost Sudskog savjeta u postupku razmatranja pritužbi. Potrebno je da Sudski savjet u godišnjim izvještajima objavljuje detaljnije podatke o primljenim pritužbama i zauzetim stavovima o njima. Bilo bi neophodno, temeljnije utvrđivati činjenice, na osnovu saslušanja podnosioca pritužbe i drugih učesnika ili svjedoka događaja, i donositi mišljenja s jasnim i potpunim obrazloženjem.
6. Neophodno je unaprijediti sistem utvrđivanja disciplinske odgovornosti sudija za disciplinske prekršaje u vezi sa vršenjem sudijske funkcije i postupanjem u konkretnim predmetima, koji nije djelotvoran. Neophodno je podnositi predloge za utvrđivanje disciplinske odgovornosti uvijek kada postoji sumnja da je izvršen disciplinski prekršaj ili obrazložiti zbog čega se smatra da se ne radi o disciplinskom prekršaju. Takođe je potrebno proaktivno pratiti primjenu Kodeksa i samonicijativno pokretati postupak u slučaju njegovog kršenja.
7. Takođe bi bilo neophodno, obezbijediti da se ispitaju razlozi zastarijevanja krivičnog gonjenja u svim predmetima u kojima do istog dode, da se komisijski utvrđuje da li za to postoji odgovornost nadležnog sudije, a u slučaju da se odgovornost utvrdi, da to ima uticaj na ocjenjivanje, napredovanje i eventualno razrješenje sudije.

Za izvjestioca Odbora na sjednici Skupštine određen je poslanik Momo Koprivica, predsjednik Odbora.

PREDSJEDNIK ODBORA
Momo Koprivica